

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल-एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली -११००५८

शास्त्री – द्वितीयवर्षम् – पञ्चमपत्रम् (व्याकरणम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2016-17

पत्रम् - विषयः -
अध्येतुः नाम - पञ्जीकरणसंख्या -
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम्

दिनाङ्कः

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येता ! भवता/ भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य
आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु ।
शुभकामनाः ॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः

शास्त्री – द्वितीयवर्षम् – पञ्चमपत्रम् (व्याकरणम्)

विषयः - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (तद्धितप्रकरणादारभ्य भ्वादिपर्यन्तो भागः)

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति । अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम् ।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 20 X 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five questions . Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. कति लकारा भवन्ति?
2. सार्वधातुकसंज्ञायाः सूत्रं किम्?
3. भ्वादिगणस्य विकरणं किम्?
4. परस्मैपदसंज्ञायाः सूत्रं किम्?
5. अभ्याससंज्ञायाः किं सूत्रम्?
6. 'भू' धातोः लिट् लकारस्य प्रथमपुरुषस्य रूपाणि कानि?
7. 'माङ्' अव्ययस्य योगे कस्य लकारस्य प्रयोगः?
8. 'बाधते' अत्र एत्वं केन सूत्रेण?
9. 'एत ऐ' इति सूत्रस्य त्रीणि उदाहरणानि लेख्यानि।
10. 'अवैषीत्' इति कस्य लकारस्य रूपम्?
11. 'क्षीयात्' इति कस्य लकारस्य रूपम्?
12. 'आत औ णलः' इत्यस्य किम् उदाहरणम्?
13. घुसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम्?
14. पलायते अत्र उपसर्ग-धातू पृथक् लेख्यौ।
15. 'स्त्रैणः' 'पौंसः' एतयोः पदयोः प्रत्ययौ कौ?
16. 'पञ्चसु कपालेषु संस्कृतः पुरोडाशः' इति विग्रहस्य तद्धितान्तं पदं किम्?
17. 'दाक्षिः' अत्र कः प्रत्ययः? किं च तस्य सूत्रम्?
18. वासिष्ठः अत्र कः प्रत्ययः?
19. 'पौषम् अहः' इत्यस्य कः अर्थः?
20. 'ऐन्द्रं हविः' अत्र कः तद्धितप्रत्ययः?

21. 'अग्नेर्ढक्' इति सूत्रस्य किम् उदाहरणम्?
22. 'ग्रामता' अत्र तलप्रत्ययः केन सूत्रेण?
23. 'ग्राम्यः' 'ग्रामीणः' अत्र प्रत्ययविधायकं किं सूत्रम्?
24. 'अव्ययात्त्यप्' इत्यस्य उदाहरणं लेख्यम्?
25. 'पौर्वशालः' इत्यस्य विग्रहो लेख्यः।
26. 'गोमयम्' इत्यस्य विग्रहः कः?
27. 'वैयाकरणः' अस्य विग्रहः कः?
28. 'सामर्थ्यम्' इत्यस्य किं तात्पर्यम्?
29. सुबन्तात् कस्य प्रत्ययस्य उत्पत्तिः?
30. चातुरार्थिकाः अत्र के चत्वारः अर्थाः?

खण्डः – ख

प्रश्नाः – पञ्च समाधेयाः

अङ्काः – 05 X 08 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered.

1. भूधातोः लिट्लकारस्य सर्वाणि रूपाणि विलिख्य कस्यचिद् एकस्य रूपस्य सिद्धिः लेख्या।
2. एध् धातोः लङ्लकारस्य सर्वाणि रूपाणि विलिख्य किमप्येकं रूपं ससूत्रं साधयत।
3. 'श्रु' धातोः लट्-लोट्-लङ्-विधिलिङ्-लकारेषु प्रथमपुरुषस्य रूपाणि लेख्यानि।
4. लट् लकारे निम्नलिखितानां मूलधातूनां स्थाने कः आदेशः? पा-घ्रा-स्था-म्ना-दाण्-क्रमशः आदेशाः लेख्याः।
5. 'नेर्गदनद.....' इति सूत्रं पूरयत।
6. 'राजन्यः' 'राजनः' एतयोः सिद्धिः लेख्या।
7. वैनतेयः, 'सौमेन्द्रः' एतयोः सिद्धिः लेख्या।
8. 'ग्रामाद्यखजौ' सूत्रस्य सोदाहरणम् अर्थो लेख्यः।
9. 'पौर्वशालः' इत्यस्य सिद्धिर्लेख्या।
10. 'चातुरार्थिकाः' इत्यत्र के चत्वारोऽर्थाः? चतुर्णामेकैकं सूत्राणि विलिख्य उदाहरणं सङ्गमनीयानि।

खण्डः – ग

प्रश्नाः – द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ

अङ्काः – 02 X 10 = 20

1. 'लः कर्मणि च भावे चाकर्मकेभ्यः' इति सूत्रं व्याख्यात।
अथवा
'अत एकहल्मध्येऽनादेशार्लिटि' इति सूत्रं सोदाहरणं व्याख्यात।
2. 'आयनेयीनीयीयियः फढखछघादीनाम्' इति सूत्रस्य सोदाहरणमर्थो लेख्यः।

अथवा

- 'ऋष्यन्धकवृष्णिकुरुभ्यश्च' इति सूत्रस्य अर्थं विलिख्य एकैकमुदाहरणं साधयत।
3. 'अभयारण्यम्' इति पाठं स्वशब्दैः लिखत।
4. 'सत्सङ्गतिः कथय किं न करोति पुंसाम्' इति पाठं स्वशब्दैः लिखत।

